

Lunds universitet
Statsvetenskapliga institutionen
Kandidatuppsats
VT22

Abort: en mänsklig rättighet eller mord?

En feminist-konstruktivistisk diskursanalys gällande polska statens problematisering
av abortfrågan

Malin Rosenmüller Nordlander
Handledare: Julie Hassing Nielsen
STVK02

Abstract

The study examines the Polish state's problematizations and statements during the period 2020 to 2022 concerning Poland's new abortion law. In 2021 the abortion law in Poland became more strict, in case of fetus abnormalities, abortion is now banned. The study is a discourse analysis based on Bacchi's "What is the problem represented to be?" to analyze the problematization the state mediates. Furthermore, the study uses feminist constructivism as the theoretical framework. The Polish state's problematization concerning abortions is based on their view of abortion being a type of murder. The state believes that abortion is an inhumane act because the fetus's life should be respected. Moreover, abortion does not respect the views of the Polish Catholic Church. Furthermore, the state describes pregnant women as significant and underlines that the women's lives matter. The fetus is described as important and defined as a child. In addition, the state believes that all lives are important, and that is why Poland banned abortion on fetus abnormalities. Both pregnant women and fetuses benefit from the Polish government's statements. However, the protesters and women with unwanted pregnancies do not benefit from the state's representation. The government describes the protesters as criminals and a threat connected to covid-19. The pro-choice movement is also described as a threat to the Polish nation.

Nyckelord: Polen, abort, problematisering, diskurs, feministisk konstruktivism, WPR, könsmaktsordning
Antal ord: 9858

Innehållsförteckning

1 Inledning	4
1.1 Bakgrund	5
1.2 Syfte och frågeställning	6
1.3 Tidigare forskning	7
1.4 Källkritik	8
1.5 Disposition	9
2 Teoretiskt ramverk	10
2.1 Feminism	10
2.2 Konstruktivism	10
2.3 Feministisk konstruktivism	11
2.4 Problematisering av feministisk konstruktivism	11
2.5 Alternativa teoretiska perspektiv	12
3 Metod och material	14
3.1 Operationalisering	14
3.2 WPR - What is the problem represented to be?	16
3.3 Metodologiska reflektioner	17
3.4 Material och avgränsningar	18
4 Analys	20
4.1 Polska statens problematisering gällande abortfrågan	20
4.2 Effekterna av polska statens uttalanden	23
4.2.1 Beskrivning av den gravida samt fostret	23
4.2.2 Beskrivning av pro-choice rörelsen	25
4.2.3 Statliga gynnande alternativt missgynnande	27
4.3 Applicering av feministisk konstruktivism	28
4.4 Alternativa undersökningar	29
4.5 Avslutande diskussion	31
5 Slutsats	33
6 Referenslista	34
6.1 Litteratur	34
6.2 Elektroniska källor	36
7 Bilagor	39

1 Inledning

Varje år dör 47 000 flickor och kvinnor på grund av olagliga och farliga aborter. 45 procent av världens aborter sker under osäkra tillstånd och är den dominerande faktorn till mödradöd och sjuklighet. Ett förbud mot abort leder inte till färre aborter, men det leder till allt fler riskfyllda aborter. Abort ses som en mänsklig rättighet av den svenska regeringen men alla länder delar inte denna åsikt, däribland den polska staten (Amnesty International 2019; World Health Organization 2021).

I september 2021 sökte den 30-åriga gravida kvinnan Izabela vård på ett polskt sjukhus efter att hennes vatten hade gått. Hon var i vecka 22 och fostret var allvarligt skadat. Om inte Izabelas värkar skulle sättas igång riskerade hon att få en blodförgiftning. De polska läkarna vågade inte agera, på grund av den nya polska abortlagen, innan fostret hade dött. När fostret väl dött i magen var det försent för Izabela, som gick bort på grund av en blodförgiftning. Izabela betraktas av ett flertal människor som den första gravida kvinnan att dö i Polen på grund av landets nya abortlag (Jönsson 2021; Westfall 2021). I november 2021 fick allmänheten reda på händelsen vilket resulterade i ett flertal stora demonstrationer i polska städer. Demonstranterna protesterade med orden “ani jednej więcej” (“not a single one more”) och på sociala medier spreds hashtaggen #anijednejwiecej (“not one more”) som en motreaktion mot den nya polska abortlagen, som nästan utesluter all typ av abort (Australian Broadcasting Corporation News 2021; Wądołowska 2021a). Trots demonstrationer i flertalet polska städer fortsätter abortlagen att gälla i Polen.

Denna typ av kränkning mot mänskliga rättigheterna sker inte enbart i Polen. I exempelvis USA har delstater såsom Florida och Texas valt att skärpa abortlagen. Florida valde år 2022 att förbjuda mer eller mindre samtliga aborter efter vecka 15 och år 2021 valde Texas att förbjuda abort efter vecka 6 (där 90 % av alla aborter sker efter vecka 6) (Borter 2022; BBC News 2021a). Dessa lagar har blivit kritiserade världen över, och kan ses som en typ av democratic backsliding, då en viktig pelare inom demokratin är att respektera de mänskliga rättigheterna samt den individuella friheten som ska tillämpas samt omfattas av alla (United Nations Human Rights u.å.). Detta är inte en realitet i ett flertal länder såsom USA samt Polen vilket leder till frågor som: hur legitimerar samt problematiserar stater som Polen abortfrågan?

Följande uppsats kommer undersöka den polska statens legitimering av den nya abortlagen samt abortfrågan generellt, med hjälp av statliga uttalanden. Det som undersöks är hur regeringen väljer att problematisera abort samt hur relevanta sociala grupper beskrivs i dessa uttalandena. För att besvara frågeställningen kommer uppsatsen ha Carol Bacchis metod "What is the problem represented to be?" som grund. Vidare används feministisk konstruktivism som teoretiskt ramverk för att applicera på de statliga uttalandena samt besvara frågeställningen.

1.1 Bakgrund

Polen har en av Europas striktaste abortlagar, tillsammans med Malta (Amnesty International 2022). Fram till 1932 var abort strikt förbjudet i Polen, men ändrades sedan och abort blev tillåtet vid medicinska skäl eller ifall graviditeten berodde på ett brott, såsom våldtäkt. Polen var då den andra landet i världen, efter Sovjetunionen, som legaliserade abort. I Nazityskland, som då även innefattade Polen, mellan 1939-1945 var abort lagligt. Detta är den enda gången Polen har haft fri aborträtt. Vidare blev abortlagen mer restriktiv, men under 1950-talet legaliserades abort ifall en kvinna levde under svåra levnadsförhållandena vilket gjorde att kvinnor från andra länder i Europa valde att göra abort i Polen. Abortlagen upphörde däremot på 1990-talet när kommunisterna förlora makten i landet (Kulczycki 1995, s. 471; 473-474; Hussein et al. 2018, s. 11-12; David et al. 1988, s. 102).

Under 1993 upphörde lagen om fri abort för kvinnor under svåra levnadsförhållanden och den mer strikta abortlagen införskaffades, bland annat på grund av påtryckningar från kyrkan. Polens katolska kyrkan är emot abort och har beskrivit abort som ett typ av mord (Girard - Nowicka 2002, s. 22-23; Leslie 1994, s. 459). Den nya abortlagen gjorde det enbart möjligt för gravida kvinnor att göra abort ifall kvinnans eller fostrets liv eller hälsa var i fara (med intyg av minst två läkare) samt ifall våldtäkt eller incest inträffat och bekräftats av en åklagare (Kulczycki 1995, s. 474). I oktober år 2020 blev lagen mer strikt och polska aborter är från och med 2021 enbart lagliga när en gravid kvinnas liv eller hälsa är i fara eller när en graviditet är resultatet av en våldtäkt eller incest. Möjligheten till abort ifall fostrets liv eller hälsa är i fara är därmed inte längre laglig (Amnesty International 2021a).

Lagen, som nu nästan är ett heltäckande förbud mot abort, skapade ett flertal debatter i Polen och debatten har delats upp i två olika rörelser: *pro-life* och *pro-choice*. Pro-choice rörelsen kämpar för rätten till abort, och betonar väsentligheten till kvinnans rätt till hennes egna kropp och val. Många pro-choicers har valt att protestera efter att den polska staten uttalade sig angående den nya abortlagen år 2020. År 2002 var 65 procent av polska befolkningen för rätten till abort (Szlek Miller 1997, s. 63-64; Girard - Nowicka 2002, s. 22). Pro-life rörelsen, eller anti-abortion, betonar däremot rättigheterna för fostret, det vill säga att även foster har rätt till liv (Szlek Miller 1997, s. 63). Många polska invånare med anti-abort åsikter har dessa på grund av sin religiösa tro - ca 85 procent av befolkningen i Polen är katoliker (Porter 2001, s. 289).

Efter Polens nya abortlag år 2021 gick Amnesty ut och betonade att den nya polska abortlagen utgör en mörk framtid för flickor och kvinnor i Polen, och menar fortsättningsvis att detta är ett bakslag för aborträtten världen över (Amnesty International 2021a; Amnesty International 2021b). Lagen har även kritiserats av Europeiska Unionen (EU) och dess parlamentariker. Exempelvis har Sylwia Spurek, vice ordförande för Europaparlamentets utskott för kvinnors rättigheter och jämställdhet mellan kvinnor och män, betonat att den nya polska lagen kommer frånta polska kvinnor deras rättigheter, riskerar kvinnors hälsa och att det är låginkomsttagande kvinnor som kommer påverkas mest av detta beslut. Fortsättningsvis menar Spurek att fosteravvikelse är det vanligaste anledningen till abort och att den nya lagen gör att 97.6 procent av alla aborter i Polen nu är olagliga (Banks 2020).

1.2 Syfte och frågeställning

Syftet med denna uppsats är att undersöka diskursen samt problematiseringen som den polska regeringen använder sig utav gällande abortfrågan och landets nya abortlag. Därmed är syftet enbart att belysa diskursen, och inte att lösa problemet som den polska regeringen uttalar sig om. Studien har valt att enbart fokusera på ett fall, istället för ett komparativt upplägg, på grund av möjligheterna till en djupare förståelse för ämnet. Att undersöka detta ämne är av relevans då denna fråga har diskuterats såväl i Polen som internationellt. Å ena sidan anser vissa att kvinnor bör äga rätten till sina egna kroppar samt val. Å andra sidan fokuserar en del på fostrets rätt till liv. Vidare är uppsatsen av relevans eftersom denna typ av kränkning mot

mänskliga rättigheter och därmed en pågående democratic backsliding inte enbart sker i Polen, utan även exempelvis i USA som nämnts i kapitel 1 Inledning.

Fortsättningsvis bidrar denna uppsats till generell kunskap inom den teoretiska ramen för feministiskt konstruktivism. Teorin kan uppfattas som icke utforskad eller uppmärksammas, och det är därmed viktigt att generera mer kunskap inom feministisk konstruktivism.

Uppsatsen ämnar besvara följande frågeställningar:

- *Hur problematiserar den polska staten abortfrågan i landet?*
- *Hur beskrivs den gravida, fostret samt pro-choice rörelsen av polska staten?*

För att besvara dessa frågeställningar kommer studien använda sig av en diskursanalys, med fokus på Carol Bacchis “What is the problem represented to be?” (WPR). Anledningen till valet av WPR-ansatsen är på grund av dess fokus på problematisering, eftersom det är vad som undersöks. Vidare krävs det metodologiska verktyg för att genomföra en välgrundad textanalys (Bergström - Boréus 2018, s. 38). De metodologiska verktygen ger i detta fall upphov till en god validitet och för att erhålla en god validitet i undersökningen krävs det att metodologiska frågor ställs som kopplas till WPR-ansatsen, vilket kommer göras i kapitel 3.1.

1.3 Tidigare forskning

Kramer (2005) undersöker diskursen i den polska median angående abortfrågan. Studien tidsbegränsas till 1996, och jämför två olika polska tidningar; *Gość Niedzielny* och *Trybuna Ludu*. *Gość Niedzielny* är allierad med den polska katolska kyrkan, medan *Trybuna Ludu* ansluter sig åt postkommunismen. Kramer utgår från att nyhetsrapportering konstruerar, snarare än reflekterar, den sociala verkligheten (Kramer 2005, s. 3-4). Fortsättningsvis betonar Kramer att både *Trybuna Ludu* och *Gość Niedzielny* använder sig utav en anti-abort diskurs samt beskriver abort som ett hot mot den polska nationen (Kramer 2005, s. 6). Tidningarna menar att de ofödda barnen är den polska nationens framtid och abort hotar denna framtid. Detta går exempelvis att se i *Gość Niedzielny* som skriver: “...the nation, which kills its own children, [is] a nation without a future” (Kramer 2005, s. 5-6). Vidare kopplar respektive tidningar abort till Förintelsen. De menar att abort liknar historiska försök

att utplåna en nation och att exempelvis Förintelsen går att jämföras med abort, men menar att det är den polska snarare än den judiska erfarenheten av utrotning (Kramer 2005, s. 6-7). Fortsättningsvis problematiserar Trybuna Ludu att Polen skulle ansluta sig till EU, eftersom alla länder i unionen under denna tid, förutom Irland, hade mindre restriktiva abortlagar. Gość Niedzielny gör inte jämförelsen i samma utsträckning som Trybuna Ludu med EU, utan fokuserar mer på USA och deras pro-life rörelse (Kramer 2005, s. 9-10). Vidare diskuterar Kramer tidningarnas könsneutralitet, där Trybuna Ludu erkänner att abortlagstiftningen i Polen inte är könsneutral och menar att kvinnor kommer att påverkas av denna lagstiftning. I Gość Niedzielny är kvinnor mer frånvarande i debatten om abortlagstiftningen. Kramer menar att Trybuna Ludu är den mer liberala tidningen och är en del av en moderniseringsprocess (Kramer 2005, s. 12). Avslutningsvis menar forskaren att tidningarna har två olika politiska agendor; där Gość Niedzielny har en antiliberalisk ståndpunkt och bekräftar kyrkans roll i denna debatt medan Trybuna Ludu stödjer en västeuropeisk influerad demokratisk modell som är mer moderniserad (Kramer 2005, s. 13-14). Sammanfattningsvis går det att konstatera att forskningen kommer fram till att respektive tidning har vissa likheter i diskursen gällande abort, men även en del skillnader.

Forskningen är betydelsefull för studien eftersom den fokuserar på den polska diskursen gällande abortfrågan. Däremot skiljer sig respektive studie åt, då Kramer fokuserar på media medan denna uppsats fokuserar på statliga uttalanden. Det finns en relevans att studera ämnet som undersökningen valt då liknande studier har forskats om men det saknas ett empirisk forskningsfält angående statliga uttalanden gällande abortfrågan i Polen. Den tidigare forskningen av Kramer kommer appliceras och jämföras i analysdelen (kapitel 4).

1.4 Källkritik

Undersökningen strävar efter primärkällor för materialet, däremot finns det ett begränsat antal statliga uttalanden på engelska på den polska statliga hemsida (Website of the Republic of Poland) angående abort. Det betyder att uppsatsen även kommer använda sig av nyhetsrapportering som skriver om de polska statliga uttalandena. Detta blir sekundärkällor och på så sätt inte lika tillförlitliga som statens egna hemsida, och kan på så sätt påverka undersökningens resultat. Dessa nyhetssidor kan påverka materialets oberoende, eftersom det existerar ett större avstånd mellan berättande och berättelse (Teorell - Svensson 2016, s. 106).

Däremot har det återfunnits ett flertal olika källor med liknande uttalande från den polska staten, vilket ökar materialets trovärdighet. Fortsättningsvis kommer uttalandena studeras på engelska. Detta kan betyda att uttalandena från polska staten är översatta och kan därmed missa en viktig diskurs och på så vis kan detta påverka resultatet.

1.5 Disposition

Uppsatsens inledande kapitel framställer bakgrundsfakta om abortfrågan i Polen. Vidare beskrivs uppsatsens syfte och frågeställning. Kapitlet avslutas med att beskriva den tidigare forskningen av Kramer (2005). I kommande kapitel presenteras uppsatsens teori som kommer fokusera på den feministiska konstruktivismen. Kapitlet beskriver inledningsvis teorierna separat och avslutar med en beskrivning av den feministiska konstruktivismen. Fortsättningsvis följer en diskussion kring problemområden inom teorin samt en granskning av alternativa teorier för studien. Vidare i metodkapitlet presenteras operationaliseringen som definierar relevanta begrepp samt applicerar frågor från Bacchi. Därefter redogörs uppsatsens val av metod, det vill säga Bacchis "What is the problem represented to be?" (WPR). Studiens avslutas med en analys på resultatet, där bland annat operationaliseringsfrågorna besvaras, den feministiska konstruktivismen appliceras, alternativa undersökningsmetoder analyseras samt en avslutande diskussion. Avslutningsvis framställs undersökningens slutsatser.

2 Teoretiskt ramverk

Följande avsnitt kommer beskriva den feministiska konstruktivismen som är uppsatsens teoretiska ramverk. Först presenteras feminismen och konstruktivismens grunder separat för en djupare förståelse av teorierna. Vidare kommer den feministiska konstruktivismen introduceras som är uppsatsens grund och kommer appliceras på undersökningen. Avslutningsvis beskrivs problematiseringen kring teorin samt andra relevanta teorier.

2.1 Feminism

Det finns ett flertal inriktningar inom feminism, men denna studie kommer fokusera generellt på feministisk teori som en internationell relationsteori, det vill säga en IR teori. Feminismen fokuserar inte på stater som de flesta andra IR teorier, utan inriktar sig på makt och relationer som ger ett nytt perspektiv på IR (True 2013, s. 241). Teorin menar att könsrelationer påverkar en stor del av politiken, och är en kritisk teori som kritiserar andra IR teorier för att ignorera kvinnor och könsrelationer inom internationell politik. Feminismen tar upp som exempel sexhandeln: kvinnor utsätts för sexhandel på grund av en patriarkalisk struktur inom den internationella politiken (True 2013, s. 242-243; 247).

2.2 Konstruktivism

Konstruktivismen menar att det är strukturer samt icke-materiella förhållanden som påverkar politiken och dess handling. Vidare betonas att allt är socialt konstruerat - mänskliga rättigheter, lagar, politiska handlingen, normer - och bör inte tas för givet eftersom de inte är permanenta objekt (Hurd 2008, s. 300; Locher - Prügl 2001, s. 114). Fortsättningsvis utgörs den konstruktivistiska grunden i relationen mellan *agenter* samt *strukturer*. Strukturerna innebär normer, gemensamma värderingar samt institutioner som utformar den internationella politiken. Agenterna är de aktörer som verkar inom dessa sammanhang (Hurd 2008, s. 298; Locher - Prügl 2001, s. 114). Agenterna och strukturen är ömsesidigt uppbyggda och är beroende av varandra, därav är relationen mellan dessa osäker. Strukturen utgör intressena samt identiterna av aktörerna, däremot hade dessa strukturer inte existerat om det inte var för metoderna samt kunskapen aktörerna besatt (Reus-Smit 2013, s. 225).

2.3 Feministisk konstruktivism

Den feministiska konstruktivismen handlar om att feminismen och konstruktivismen delar ontologisk grund (Locher - Prügl 2001, s. 111). Teorin understryker att kön konstrueras socialt och att agenter formar politiken men även att maskulinitet och femininitet är en effekt av politiken (Locher - Prügl 2001, s. 113; 116). Könsmaktsordningen som skiljer män och kvinnor anser teorin är socialt och kulturellt konstruerat samt att makt och genus anses vara externt och "integrerade element i konstruktionsprocesser" (Locher - Prügl 2001, s. 117-118; 123).

Feminismen och konstruktivismen ser olika på fenomenet makt, trots att de har en definition av begreppet inom feministisk konstruktivism. Feminister ser makt som en integrerad del inom konstruktionsprocesserna, medan konstruktivister anser att makt är externt i dessa processer. Detta gör att konstruktivismen misslyckas med att se ett annat perspektiv på maktpolitiken kopplat till genus. Däremot har konstruktivismen bidragit till feminismen med strategin att gå dit makten är för att på så sätt se hur makten fungerar (Locher - Prügl 2001, s. 111; Prins 1995, s. 363). Därav är feministisk konstruktivism av relevans eftersom de vidgar perspektiven på de två olika IR teorierna. Fortsättningsvis bidrar konstruktivismen, till feminismen, om teorin gällande agenter, och att de är de som agerar utifrån dessa strukturer, medan feminismen som nämnts bidrar med ett nytt perspektiv för konstruktivismen angående makt (Locher - Prügl 2001, s. 113). Däremot betonar feminismen att konstruktivismen skulle behöva bli en mer kritisk teori inom politiken samt fokusera mer på könsrollerna (Prins 1995, s. 363).

En relevant grund inom feministisk konstruktivism är deras delade ontologiska antaganden om lagar. Det menas att lagar och regler påverkas av könsmaktsordningen, och även är ett socialt fenomen. Teorin anser att en förståelse för den sociala uppfattningen om lagar förutsätter en förståelse för makt och dess sociala fenomen (Locher - Prügl 2001, s. 114; 122-123).

2.4 Problematisering av feministisk konstruktivism

Trots att feminism och konstruktivism delar ett flertal ontologiska grunder som skapar teorin så är det viktigt att belysa att de inte håller med varandra i alla kontexter samt skiljer sig åt

inom forskningen. Exempelvis har feminismen kritiserat de flesta IR teorier, däribland konstruktivismen, och menar att de aldrig kommer förstå sig på dessa IR-teorier som baserar sina grunder enbart på politik, ontologier samt epistemologier, och bortser från fokuset på kvinnor i deras förtryck, censur samt icke-erkännande (Locher - Prügl 2001, s. 112).

Vidare lyfts, som ovan nämnts, att olika feminister samt konstruktivister ser varierande på fenomenet makt och vissa håller inte med om den feministiska konstruktivismens definition av makt, då exempelvis en feministisk studie skiljer sig åt en konstruktivistisk gällande makt. Konstruktivister fokuserar på statliga individer medan feminister fokuserar på kön, klass, hudfärg med mera och hur de är koder för makt samt identitet. Därmed blir det en intressekonflikt mellan feminister och konstruktivister om de accepterar teorins syn på makt (Locher - Prügl 2001, s. 123). Däremot går det även att argumentera, som nämnts, att teorierna kompletterar varandra, då feminismen bidrar med fenomenet makt, medan konstruktivismen bidrar med perspektivet om agenter.

Fortsättningsvis skriver Prins att Donna Hathaway (1976) menar att feminister har fastnat mellan två olika perspektiv. Å ena sidan har feminister en tilltro till den konstruktivistiska idén om kunskap (som tror att sanning och objektivitet är en del av språk och makt). Å andra sidan vill feminismen även ha en empirisk grund på kunskap, som kan vetenskapligt kritiseras för dess manliga partiskhet (Prins 1995, s. 353). Fortsättningsvis, som nämnts, anser feminismen att konstruktivismen inte är tillräckligt av en kritisk teori inom den politiska och internationella arenan (Prins 1995, s. 363). Detta betyder att feminismen och konstruktivismen inte delar liknande perspektiv på viktiga definitioner såsom makt och kunskap.

2.5 Alternativa teoretiska perspektiv

För en ökad förståelse till varför just feministisk konstruktivismen valts för studien kommer även andra relevanta teorier diskuteras, och varför dessa inte är lika väsentliga som den feministiska konstruktivismen. Ett alternativt perspektiv för uppsatsen är ståndpunktsfeminism. Teorin är baserad på social och marxistisk teori och menar att det finns en könsmaktsordning i samhället där kvinnor förtrycks. Vidare betonar teorin betydelsen att genusforskning bör skötas av kvinnor, på grund av deras personliga erfarenhet att vara kvinna

samt förtrycket (Hekman 1997, s. 341-342; Carbin - Jansson 2017, s. 45). Ståndpunktsfeminism är av relevans eftersom teorin baseras på att kvinnor förtrycks i samhället. Däremot är inte syftet med uppsatsen att undersöka ifall det är polska män eller kvinnor som forskar samt uttalar sig angående abortfrågan, och är därav inte av relevans för denna studie.

Ett vidare alternativ för uppsatsen hade kunnat vara radikalfeminismen. Radikalfeminismen fokuserar, som ståndpunktsfeminismen, på kvinnors erfarenhet som den viktigaste källan till genusforskning samt förståelse över patriarkatet (Carbin - Jansson 2017, s. 45). Som nämnts är detta inte fokus för undersökningen. Fortsättningsvis grundar sig teorin i att kvinnor är förtryckta, genom en politisk analys. Däremot menar radikalfeminismen att det politiska förtrycket mot kvinnor är både offentligt samt privat; exempelvis genom mäns våld mot kvinnor (Mackay 2015, s. 334). Denna uppsats kommer inte fokusera på vad som sker privat, utan enbart uttalanden från staten. Därav är även denna teori inte relevant för studien.

3 Metod och material

I följande kapitel kommer uppsatsens metod att beskrivas. Inledningsvis presenteras operationaliseringen, där relevanta begrepp för studien definieras och sedan beskrivs hur denna uppsats applicerar metoden baserat på två av Bacchis frågor. Vidare kommer diskursanalys samt WPR presenteras mer ingående. Avslutningsvis kritiserar undersökningens metodologiska val samt beskriver material och avgränsningar för studien.

3.1 Operationalisering

Nedan definieras tre relevanta begrepp för undersökningen, nämligen *abort*, *stat* samt *könsmaktsordning*. Fortsättningsvis beskrivs de frågor som vidare kommer kopplas till resultatet samt diskussionen i uppsatsen. Frågorna är baserade utifrån WPR-ansatsen, men omformulerade för att anpassas till materialet för denna uppsats.

Studien baseras på begreppet *abort*, och det är därmed av vikt att operationalisera detta begrepp. Abort kommer avgränsas i denna studie efter Harvard Healths definition:

Abortion is the removal of pregnancy tissue, products of conception or the fetus and placenta (afterbirth) from the uterus (Harvard Health Publishing 2019).

Harvard Health används som källa eftersom denna definition är en världslig uppfattning av konceptet abort. Vidare finns det olika typer av abort, exempelvis kirurgisk abort alternativt medicinsk abort (Nationalencyklopedin u.å.a). Denna studie kommer omfatta alla typer av abort.

Det är den polska staten och dess uttalanden som undersöks och det är därav relevant att definiera vad en *stat* är och vilka individer som omfattar detta fenomen. Staten är i denna studie institutioner (samt individerna som arbetar där) som etablerar lagar och innehar suveränitet i ett territoriellt område (ett land) (Hall 1994, s. xvii). Stat och regering ses som synonymer till varandra i undersökningen.

Fortsättningsvis är det även av relevans för studien att definiera konceptet *könsmaktsordning*, eftersom det frekvent förekommer i samband med studiens teori. Konceptet betyder för

studien att män har mer makt än kvinnor som grupp i samhället, detta kan exempelvis vara inom politiska, religiösa samt ekonomiska kontexter (Nationalencyklopedin u.å.b). Definitionen menar att könsmaktsordningen och patriarkatet är synonymt med varandra. Nedan följer två operationaliseringsfrågor från Bacchi som uppsatsen baseras på.

Hur är abort representerat som ett problem av den polska staten?

Frågan är baserad på Bacchis första fråga som lyder: *What is the "problem" represented to be in a specific policy?* (Bacchi 2009, s. 2-3). Frågan är omformulerad för att anpassas till undersökningen. Denna fråga undersöker hur problemet representeras. Problemrepresentationen som undersöks är hur den polska regeringen presenterar abortfrågan och kopplar den till en problematisering. Uppsatsen kommer anta att staten ser detta område som en problematisering eftersom det har skapats en lag mot abort. Bacchi menar, som diskuteras nedan i kapitel 3.2, att lagar förutsätter olika typer av problem samt problematisering (Bacchi 2009, s. xiii).

Vilka effekter produceras på grund utav de polska statliga uttalandena?

Denna fråga är baserad på Bacchis femte fråga: *What effects are produced by this representation of the "problem"?* Med detta menas det att dessa problemrepresentationer formar sociala grupper och identiteter som problem. Representationen kan ha effekt på identiteter samt sociala grupper vardagliga liv. Vidare menar Bacchi att vissa grupper och identiteter gynnas av problemrepresentationer medan andra missgynnas (Bacchi 2009, s. 15). För att kunna besvara uppsatsens andra fråga har tre underfrågor tillagts, dessa tre frågor är inspirerade av Bacchis underfrågor med syftet att hjälpa till att besvara frågan (Bacchi 2009, s. 15-18):

- *Hur beskrivs den gravida alternativt fostret av den polska staten?*
- *Hur beskrivs demonstranterna (pro-choice rörelsen) av den polska staten?*
- *Vem gynnas samt missgynnas av den polska regeringens problemrepresentationen?*

Som nämnts kommer uppsatsen därmed fokusera på hur polska regeringens representation av gravida, fostren samt demonstranterna (pro-choice rörelsen) för abortfrågan uttrycks. Dessa tre grupper har valts för att de är av relevans i kontexten som undersöks. Grupperna är dessutom ofta omnämnda av den polska staten. Den tredje underfrågan kommer enbart

fokusera på hur dessa tre grupper gynnas alternativt missgynnas, och inte andra grupper som presenteras av polska staten.

3.2 WPR - What is the problem represented to be?

Uppsatsen kommer att undersöka en politisk diskurs. En diskurs är ett bestämt sätt att tala eller förstå världen utifrån, och en diskursanalys är därmed en metod för att analysera dess struktur (Winther Jørgensen - Phillips 2000, s. 7). En diskursanalys menar att språket och dess användning inte är ett neutralt verktyg för kommunikationen, samt att språk och makt sammanhänger (Bergström - Ekström 2018, s. 255-256). Perspektivet är relevant för uppsatsen eftersom regeringens uttalanden utgör makt för de polska invånarna, och troligtvis påverkas människor av dessa uttalanden och abortlagen.

Undersökningen grundas på Carol Bacchis WPR-ansats. Från början användes metoden enbart för policystudier, men metoden har utvidgats och går att applicera på ett flertal studier. Bacchi menar att statliga rapporter och uttalanden är bra exempel på val av material för WPR-ansatsen (Bacchi 2009, s. 20). Syftet är att kritiskt granska föreställningar om politiska problematiseringar, vilket görs genom att visa hur uppfattningar kring en fråga uppstår och på så sätt legitimerar problemområdet (Bergström - Ekström 2018, s. 271). Avsikten är inte att identifiera riktiga problem, utan snarare att fokusera på ”problem” som representeras av relevanta aktörer (Bacchi 2009, s. xxi). Fortsättningsvis grundar sig metoden på problematisering, och menar att problematisering är en central del inom styrande processer. Detta tankesätt är den första grunden för WPR, och den andra baseras på behovet att studera problematisering istället för problem (Bacchi 2009, s. 47). Vidare som ovan nämnts baseras även studien på två frågor från Bacchi.

Bacchi menar att lagar förutsätter eller skapar problematiseringar. Hon tar upp som exempel att lagar mot fortkörning i samhället existerar för det ses som ett problem mot säkerheten. Vidare ses lagar som något som skapas samt konstrueras av människor (Bacchi 2009, s. xiii). Bacchi poängterar att ett förslag (exempelvis lagförslag) reflekterar och formas genom hur människor ser ett fenomen som ett ”problem”. Dessa problemrepresentationer är inte detsamma som manipulering av invånarna, utan det är snarare en viktig del av lagprocessen (Bacchi 2009, s. xiv; 1). Denna uppsats ämnar undersöka en lag och därav ses abortlagen som

ett problem av den polska regeringen, och det är därför relevant att undersöka detta problemområde med hjälp av WPR-ansatsen.

3.3 Metodologiska reflektioner

Författarens roll i en diskursanalys har ett betydande avseende för undersökningens resultat. All tidigare kunskap samt världsuppfattning som en forskare erhåller kommer att påverka diskursanalysens resultat. För att uppnå ett objektiva resultat behöver forskaren sätta sig över de socialkonstruktivistiska förutsättningarna, och på så sätt få en perfekt och neutral vy över verkligheten och dess tidigare kunskap (Winther Jørgensen - Phillips, s. 148-149). Detta menar författaren för uppsatsen att det inte är möjligt, och att resultatet kan påverkas av tidigare kunskap samt världsuppfattning. Resultatet är därmed enbart ett av flertalet subjektiva tolkningar.

Vidare är diskursen nära författaren och kan därmed vara svår att uppfatta som en socialt konstruerad diskurs, då det är omöjligt att se opartiskt på den kultur som undersöks. Författaren har en feministisk syn på världen och detta kan betyda att diskursen kan ses utifrån ett feministiskt perspektiv, istället för ett neutralt. Däremot styrs samhället av patriarkatet, och diskurserna kan omedvetet analyseras utifrån denna kultur eftersom det ses som det självklara i samhället. För att undvika denna typ av problematik är det viktigt att försöka ställa sig främmande inför materialet som ska analyseras även om ett utslutande objektiva perspektiv är ett ouppnåeligt ideal (Winther Jørgensen - Phillips 2000, s. 28).

WPR kan kritiseras för att vara relativistisk. Detta visas exempelvis genom att Bacchi menar att det inte finns riktiga problem utan enbart problemrepresentationer (Bergström - Ekström 2018, s. 292; Bacchi 2009, s. xiii; xxi). Däremot betonar Bacchi att problemrepresentationer är en väsentlig del för att synliggöra den representation på problemet som existerar (Bergström - Ekström 2018, s. 292; Bacchi 2009, s.1-2) . Därmed är det relevant att använda sig utav metoden för uppsatsen; eftersom studiens syfte är att belysa problemrepresentationen, och inte att lösa problemet.

Som tidigare nämnts är uppsatsen en fallstudie, vilket betyder att möjligheten till generalisering är begränsad. Syftet för undersökningen är inte att generalisera, utan att

studera detta djupgående samt det unika (Teorell - Svensson 2016, s. 11-13; 82). Det är däremot av vikt att nämna att det även skulle vara relevant att jämföra Polens statliga uttalanden med andra länder. Fortsättningsvis har studien en tidsavgränsning, mellan 2020-2022, på grund av uppsatsens omfång samt intresset för att enbart studera problematiseringen från den polska staten angående den nya abortlagen. Därmed betyder det att resultatet inte går att applicera på andra tidsaspekter, utan enbart mellan 2020-2022. Vidare är det viktigt att betona att studien undersöks under år då en pandemi, covid-19, har pågått vilket kan påverka resultatet.

3.4 Material och avgränsningar

Uppsatsen kommer avgränsa materialet till offentliga uttalanden från den polska staten angående abortfrågan och abortlagen. Dessa uttalanden återfinns bland annat i media samt den polska regeringens hemsida. Nyhetssidor som används är exempelvis *Notes from Poland* samt *Polskie Radio*. Notes from Poland är en nyhetssida som sammanfattar nyheter om Polen och dess händelser, medan Polskie Radio är en polsk nyhetssida som rapporterar både på polska och engelska (Notes from Poland u.å.; Polskie Radio 2019). Uttalandena som undersöks kommer enbart vara på engelska. Därmed kan det finnas statliga uttalanden på polska, och undersökningen kan missa diskurser. Å andra sidan krävs inte mycket material för att urskilja en diskurs inom ett visst ämne. Det viktigaste för en diskursanalys är att studera materialet på djupet (Winther Jørgensen - Phillips 2000, s. 87; 117). En problematik kan även vara att uttalandena är översatta från polska till engelska, vilket eventuellt missar viktiga diskurser som kan påverka studiens resultat.

Vidare kommer undersökningen enbart analysera statliga uttalanden mellan 2020-2022. Anledningen till varför denna tidsavgränsning har valts är för under 2020 beslutade sig den polska regeringen för att ytterligare skärpa abortlagen, som trädde i kraft år 2021. Eftersom abortlagen har förändrats och blivit striktare är det av intresse att undersöka den polska statliga diskursen inom denna tidsram.

Det är viktigt att poängtera att alla som utför aborter inte är kvinnor, utan alla med en livmoder kan vara gravida alternativt utföra en abort. Däremot är övervägande statistik kopplat till kvinnor och abort. Även polska statens uttalanden om abort riktar sig till att det är

kvinnor som utför aborter samt är gravida. Därmed kommer studien avgränsas till kvinnor och flickor som de gravida samt de som utför aborter.

4 Analys

Kapitlet inleds med en analys kring den första frågan hämtad från Bacchi. Där beskrivs problematiseringen som den polska staten uttalat sig om angående abortfrågan. Vidare kommer den andra frågan att analyseras, där det diskuteras hur de sociala grupperna framställts av den polska staten samt vilka som gynnas alternativt missgynnas av representationen. Fortsättningsvis kommer resultatet samt analysen att appliceras på undersökningens teori; feministisk konstruktivism. Vidare fortsätter avsnittet med en reflektion ifall undersökningens resultat hade blivit annorlunda vid andra alternativ av metod, material samt teori. Kapitlet färdigställs med en avslutande diskussion, där framtida forskning diskuteras samt kopplingar görs till undersökningens tidigare forskning.

4.1 Polska statens problematisering gällande abortfrågan

Materialet som används för att besvara frågorna i kapitel 4.1 samt 4.2 är källhänvisat i texten, men allt material är inte med i analysen. För att se det fullständiga materialet för undersökningen återges det i kapitel 7 Bilagor.

Hur är abort representerat som ett problem av den polska staten?

En av polska statens främsta problematisering angående abortfrågan handlar om att de anser att ett ofött barn fortfarande är en människa och att landet bör skydda alla människor. Staten anser inte att det är ett foster, utan ett barn med ett liv (Walker 2020; Website of the Republic of Poland 2020a). Livet bör respekteras enligt den polska staten (Website of the Republic of Poland 2021a; Wilczek 2021b). Detta går att se i exempelvis ett citat av ordföranden för familjerådet Dorota Bojemska, som är publicerat på den polska statens hemsida:

“Let us have respect for each other. This will be the best expression of respect for life”

(Website of the Republic of Poland 2021a).

I citatet hänvisar Bojemska till “Pro-life” programmet som ska hjälpa gravida kvinnor med ett foster/barn som har någon typ av sjukdom. Fortsättningsvis menar Bojemska att kvinnor som är gravida med barn som innehar en typ av sjukdom ofta blir rädda för att de saknar stöd, och då är svaret abort. Programmet ska hjälpa dessa gravida kvinnor och därmed förhindra aborter (Website of the Republic of Poland 2021a; Website of the Republic of Poland 2021b).

Fortsättningsvis har polska staten uttalat sig angående den nya abortlagen. Problematiseringen som sker inom denna typ av abort är att ett sjukt barn/foster också bör skyddas. De menar att foster med sjukdomar, exempelvis Down syndrom, ofta blir aborterade och betonar att detta är en typ av ofrivillig dödshjälp på en människa. Vidare menar även polska staten att abortera barn med funktionsvariationer är ett typ av mord. Patryk Jaki, en polsk konservativ ledamot i Europaparlamentet, menar:

“In many countries, children with Down's syndrome are not born any more, and patients can be subjected to euthanasia without their consent. This prompts the fundamental question: who gave you the right to decide which life is better or worse,” (Polskie Radio 2021).

Citatet menar som nämnts att abort jämförs med dödshjälp utan fostrets samtycke. Det går även att antyda i citatet att Jaki också betonar betydelsen över livet och att människor bör respektera alla sorters liv, inte enbart friska liv (Polskie Radio 2021). Problematiseringen blir därmed att abort inte respekterar liv, och att abort mördar barn som inte fått rätten att bestämma själva. Vidare som nämnts benämns abort mot funktionsvarierade som ett mord, vilket president Andrzej Duda har uttalat sig om:

“Killing disabled children is simply murder” (Walker 2020).

Uttalandet skedde innan den nya abortlagen infördes, men är inom tidsramen för undersökning samt visar vilken typ av problematisering som den polske presidenten använder sig utav gällande abort mot funktionsvarierade foster. Duda menade att ifall han skulle få möjligheten att skriva på lagen om förbud mot abort gällande fostrets liv eller hälsa, så skulle han göra det (Walker 2020). Detta visar att Dudas problematisering kring abort handlar om att han anser att abort är mord. Abort är enligt den polska staten ett problem, eftersom det inte skyddar de funktionsvarierade samt mördar foster. Fortsättningsvis beskrivs all typ av abort, och inte enbart abort mot funktionsvarierade, som mord och beskriver handlingen som ett brott. Citat från Barbara Bartuś, vice ordförande för det nationellt-konservativa partiet Lag och rättvisa (PiS) (Polens styrande parti):

“This is encouraging crime, murder. Even if a child dies a few hours after birth, a more humane solution [than abortion] is to bury it with dignity.” (Tilles 2020c).

Abort problematiserar därmed som ett brott och som mord, men även som en inhuman handling.

Å andra sidan har Jarosław Kaczyński, som är en av Polens mest inflytelserika politiker och partiledare för PiS, förnekat att det finns ett förbud mot abort i Polen. Kaczyński menar att det finns fortfarande alternativ för en kvinna att utföra aborter och att det finns möjligheten att utföra abort utomlands. Problematiseringen kring abort menas i detta fall att handlingen inte efterlever kyrkans åsikter, men menar samtidigt att aborter utanför Polen inte räknas så då får kvinnor göra som de vill. Han antyder även att abort är en inhuman handling, och att det är bättre att ett foster som är sjuk föds och sedan dör än att abortera fostret (Tilles 2021; Wądołowska 2022). Följande citat är uttalanden från Kaczyński:

“It is nonsense to say that abortion is prohibited. It is still permissible if the pregnancy [results from] a crime or if it endangers the woman’s life or health. It is only about [foetuses diagnosed with] Down or Turner syndromes where the possibility of abortion has been removed.” (Tilles 2021).

“I also know there are advertisements in the press that any person of average intelligence understands and can arrange such an abortion abroad, cheaply or expensively. In my opinion, nothing threatening women’s interests has occurred.” (Tilles 2021).

Kaczyński problematiserar abort med hänvisning till kyrkan, men samtidigt menar han att det inte finns ett förbud mot handlingen. Denna undersökning betonar att trots Kaczyńskis uttalanden att det inte finns en abortlag i Polen så menar majoriteten av diskursen från den polska staten annorlunda. De flesta väljer istället att lyfta problematiseringen kring abort och är positivt inställda till abortlagen.

Som nämnts menar Kaczyński att problematiseringen av abort är kopplad till den katolska kyrkan. Även familje- och socialpolitik ministern Marlena Maląg menar detta. I ett uttalande beskriver hon abort som en synd, och blir därmed ett sätt att problematisera abort.

“We cannot commit a sin of omission in the Year of the Family proclaimed by Pope Francis”
(Website of the Republic of Poland 2021a).

4.2 Effekterna av polska statens uttalanden

Vilka effekter produceras på grund utav de polska statliga uttalandena?

För att besvara denna fråga kommer det som nämnts användas tre hjälpfrågor som besvaras nedan i kapitel 4.2.1-4.2.3.

4.2.1 Beskrivning av den gravida samt fostret

Hur beskrivs den gravida alternativt fostret av den polska staten?

Den polska staten menar att de bryr sig om den gravida kvinnan, och alltid sätter kvinnors liv i första hand. När händelsen kring döden på 30-åriga Izabela uppmärksammades, som beskrivs i kapitel 1 Inledning, menade polska staten att det inte handlade om den nya abortlagen, eftersom kvinnans liv var i fara och läkarna borde därav avslutat fostrets liv för att rädda Izabela. Staten påminner doktorer om detta; att avsluta fostrets liv ifall kvinnans liv eller hälsa är i fara (Wądołowska 2021b; Lampropoulos 2021). Polens premiärminister Mateusz Morawiecki uttalande:

"When it comes to the life and health of the mother ... if it is in danger, then terminating the pregnancy is possible and the ruling does not change anything," (Australian Broadcasting Corporation News 2021).

Med citatet går det att antyda att Morawiecki menar att den nya abortlagen inte påverkar kvinnors liv ifall det är i fara. Det går även att antyda att den gravida kvinnan beskrivs som viktig när deras liv eller hälsa är i fara. Vidare uttalar sig hälsoministern Adam Niedzielski om gravida kvinnor:

"The mother's life and health are most important" (Wądołowska 2021b).

I detta citat går det att antyda att hälsoministern menar att gravida kvinnors liv och hälsa är viktigare än fostrets. Däremot är det viktigt att betona att de flesta uttalanden som den polska staten utför beskriver oftast inte den gravida kvinnan med egenskaper, utan de betonar att de bryr sig om de gravida. Det går å andra sidan att anta att polska staten beskriver gravida kvinnor som värdefulla. Regeringen beskriver även att gravida kvinnor inte ska behöva jobba

övertid eller på natten, vilket även detta är ett bevis på att polska staten beskriver gravida kvinnor som betydelsefulla (Website of the Republic of Poland 2020b; Website of the Republic of Poland 2020c). Fortsättningsvis går det även att förmoda att de uttalanden som skildrar de gravida kvinnorna enbart uttalar sig om de gravida som fullföljer sin graviditet alternativt de som inte kan på grund av risker för dess liv, och inte de kvinnor som är gravida och vill utföra en abort. Det har inte hittats uttalanden från staten där de beskriver de gravida kvinnorna som vill göra abort, utan som nämnts uttalar de sig om problematiken gällande abort.

Fostret beskrivs som nämnts, i kapitel 4.1, inte som ett foster, utan staten menar att det är ett barn (Plucinska - Ptak 2020; BBC News 2021b). Polska staten anser att ett foster har samma rättigheter som alla människor. De menar även att fostrets liv är lika värdefullt och dess liv måste skyddas av en grundläggande lag. Malags uttalande gällande detta:

“Human life is a value at every stage of development and, as a value derived from constitutional provisions, it should be protected by a fundamental law” (Website of the Republic of Poland 2020a).

Fostret beskrivs därmed som värdefullt. Polska staten beskriver fostret som i början av ett liv, men som nämnts fortfarande som ett barn. Fortsättningsvis beskrivs även sjuka foster, exempelvis med Down syndrom. Dessa foster beskrivs som lika värdefulla som ett friskt foster, och staten menar att alla liv är lika mycket värda oavsett om de är sjuka eller friska (Polskie Radio 2021; Australian Broadcasting Corporation News 2021). Detta ses i citatet, som ovan nämnts i kapitel 4.1, av Jaki: *“... children with Down's syndrome are not born any more, and patients can be subjected to euthanasia without their consent. This prompts the fundamental question: who gave you the right to decide which life is better or worse,”* (Polskie Radio 2021). Jaki menar därmed som nämnts att alla foster har lika mycket rätt till liv, och att det inte går att bestämma vilket liv som ska aborteras alternativt födas. Vidare går det även att se i citatet att fostret beskrivs som hjälplös, eftersom fostret inte har möjligheten att avgöra aborten. Polska staten har infört samt uttalat sig angående ett program för polska familjer som har barn med funktionsvariationer, “For Life” programmet, som stödjer dessa barn och familjer. Med denna information samt dessa uttalanden går det att förmoda att polska staten anser att foster med en funktionsvariation är lika värdefulla som andra liv (Website of the Republic of Poland 2021b; Website of the Republic of Poland 2022).

Eftersom fostret beskrivs som ett barn av polska regeringen går det att anta att uttalanden från staten när barn benämns även motsvarar foster. Det betyder att foster och barn beskrivs som framtiden för Polen och dess nation, utan dessa barn alternativt foster menar polska staten att landet inte kommer utvecklas. Maląg samt landets premiärminister Morawiecki menar att Polen erhåller allvarliga utmaningar kopplat till landets demografiska utveckling, och ser barn och foster som ett hjälpmedel för detta (Wilczek 2021a; Website of the Republic of Poland 2021c). Morawiecki uttalar sig angående detta:

“We will be unable to develop without children and youth. Following in the 500+ programme’s footsteps, we are making further efforts to support demographic development”
(Website of the Republic of Poland 2021c).

Med detta citat samt Malągs liknande uttal går det att konstatera att fostret beskrivs som Polens framtid.

4.2.2 Beskrivning av pro-choice rörelsen

Hur beskrivs demonstranterna (pro-choice rörelsen) av den polska staten?

Poliska staten beskriver ofta demonstranterna mot abortlagen i samband med pandemin covid-19. De menar att demonstranterna bryter mot pandemilagen i landet, vilket kommer orsaka dödsfall. Regeringen menar därmed att demonstranterna är brottslingar eftersom de bryter mot landets lagar (Plucinska - Koper 2020; Tilles 2020a). Premiärministerns statsråd Michal Dworczyk uttalar sig angående detta:

“What’s happening in recent days is absolutely unacceptable. Pandemic rules are being broken.” (Plucinska - Koper 2020).

Detta går även att se i ett uttalande av Jarosław Kaczyński:

“These demonstrations will most certainly cost many lives. Those who call for them and participate in them cause a threat and are committing a serious crime. The authorities not only have a right, but an obligation to oppose such events.” (Tilles 2020a).

I båda citaten hänvisar politikerna till pandemin och menar att Polens lagar bryts av demonstranterna. I det andra citatet av Kaczyński går det även att uppfatta att demonstranterna beskrivs som brottslingar, och ses som ett hot i samband med pandemin. Därmed beskriver polska staten demonstranterna som en rörelse som bryter landets lagar samt betar sig hotfullt. Fortsättningsvis framställer staten att rörelsen utför en attack mot Polen som kommer förstöra nationen (Polskie Radio 2020a). Uttalande från Jarosław Kaczyński:

“This attack aims to destroy Poland, to lead to the triumph of forces whose power will in fact end the history of the Polish nation, as we have perceived it so far, of this nation which is our nation, which we have in our minds and hearts.” (Polskie Radio 2020a).

Med detta betraktas demonstrantrörelsen som ett hot mot den polska nationen. Vidare menar Kaczyński att pro-choice rörelsen även attackerar kyrkorna och att nationen och kyrkorna måste skyddas från dessa demonstranter (Tilles 2020a).

Fortsättningsvis uttalar sig polska staten positivt om pro-life rörelsen, vilket kan ses som den motsatta rörelsen till pro-choice. Exempelvis ger den polska regeringen enbart stöd till pro-life i Polen och betonar att de värnar om familjen och respekterar livet (Website of the Republic of Poland 2020a; Website of the Republic of Poland 2021a; Website of the Republic of Poland 2021b; Wilczek 2021a). Detta går att betrakta som ett sätt av den polska regeringen att manifesteras för landets invånare att pro-choice rörelsen är felaktig. Vidare tilldelades en pro-life aktivist en ära av Polens justitieminister efter att ha förhindrat en abort, med hänvisningen "meriter inom rättvisans område". Polens justitieminister angående detta (Wądołowska 2020):

“Stop hate against defenders of life” (Wądołowska 2020).

Även detta går att uppfatta som ett tillvägagångssätt av den polska staten att negativt uttala sig gentemot pro-choice rörelsen, genom att visa att det är pro-life som är det korrekta alternativet. Genom ovan citat går det även att anta att pro-choice rörelsen beskrivs som hatiska mot pro-life. De hedrar som nämnts även pro-life aktivisten med hänvisningen "meriter inom rättvisans område", vilket kan betraktas som att motsvariga rörelsen, det vill säga pro-choice rörelsen, är felaktig.

Det enda uttalandet som påträffats ge en förstående syn för demonstranterna är från polska presidenten Duda:

“I understand the women who are protesting, but everyone knows that I am against eugenic abortion” (Tilles 2020b).

I citatet går det att uppfatta att Duda förstår demonstranterna, men att han inte håller med, med hänsyn till att han är emot abort. Vidare menar polska presidenten att abort bör förbjudas ifall fostret har Down syndrom, men att abort bör vara lagligt ifall fostret har så allvarliga defekter att det inte kommer överleva. Fortsättningsvis menar presidenten att även om han förstår demonstranterna så fördömer han de som attackerar, hotar och handlar vulgärt (Tilles 2020b; Polskie Radio 2020b). Detta betyder att Duda till viss del förstår demonstranterna, däremot beskriver han rörelsen delvis som hotfull, attackerande samt att de handlar vulgärt.

4.2.3 Statliga gynnande alternativt missgynnande

Vem gynnas samt missgynnas av den polska regeringens problemrepresentationen?

Som tidigare behandlats så betraktas de polska statliga uttalanden gentemot gravida kvinnor som enbart en gynnsam representation mot de kvinnor som vill fullända sin graviditet alternativt de som inte kan på grund av hälsoskäl. De gravida kvinnor som inte vill fullfölja sin graviditet och därmed utföra en abort missgynnas av dessa uttalanden. De beskrivs kopplat till aborten som att de mördar barn och att de inte respekterar livet (detta går att exempelvis se i följande citat: *“Killing disabled children is simply murder”* (Walker 2020)). Fortsättningsvis gynnas gravida kvinnor med hälsoproblem, eftersom de beskrivs som ytterst värdefulla. Följande citat från kapitel 4.2 går att uppfatta att gravida kvinnor med hälsoproblem gynnas: *“When it comes to the life and health of the mother ... if it is in danger, then terminating the pregnancy is possible and the ruling does not change anything,”* (Australian Broadcasting Corporation News 2021). Gravida kvinnor som vill fullfölja sin graviditet gynnas även genom att de exempelvis beskrivs som värdefulla där de även besitter förmåner (exempelvis inom jobb).

Även fostret gynnas av den polska statliga problemrepresentationen. Fostret beskrivs som värdefullt och enligt lag ska alla liv respekteras, även fostrets. De beskrivs och betraktas av

polska staten som ett barn, och gynnas av detta eftersom ett barn ses som framtiden för Polen. Däremot kan dessa uttalanden indirekt missgynna foster, genom att de blir oönskade. Undersökningen väljer trots detta att enbart se hur polska staten representerar sociala gruppen, och därför är dessa konsekvenser inget som tas med i analysen. Därmed gynnas fostret av representationen från den polska staten eftersom de beskrivs som barn, värdefulla samt framtiden för Polen.

Demonstranterna, alternativt pro-choice rörelsen, missgynnas av den polska statens problemrepresentation. Regeringen beskriver den sociala gruppen som personer som bryter mot den polska pandemilagen, och att handlingarna pro-choice rörelsen utför leder till flertalet dödsfall i samband med covid-19. Fortsättningsvis beskrivs de som ett hot mot nationen och att gruppen är hatiska. Dessa uttalanden missgynnar demonstranterna. Det enda, till viss del, gynnsamma uttalandet är från president Duda: *“I understand the women who are protesting, but everyone knows that I am against eugenic abortion”* (Tilles 2020b) som menar att han förstår, men menar han att han inte håller med om deras åsikter. Sammanfattningsvis går det att konstatera att en övervägande majoritet av staten missgynnar demonstranterna i deras problemrepresentation.

4.3 Applicering av feministisk konstruktivism

Som redogjorts är en av grundpelarna för den feministiska konstruktivismen att kön konstrueras socialt, och att denna aspekt samt könsmaktsordningen påverkar ett lands politik. De exempel som angivits i analysens två första kapitel går att koppla samt applicera till den feministiska konstruktivismen. Det går att urskilja i analysen ovan att den polska politiken gällande abortfrågan har påverkats av de könsmaktsordningar som präglar samhället, där kvinnan förtrycks. Kvinnor förtrycks genom dessa uttalanden, och trots att polska staten menar att de vill respektera alla liv så respekterar de inte kvinnors rätt till sina egna kroppar. Detta går att se i citatet ovan av Niedzielski: *“The mother’s life and health are most important”* (Wądołowska 2021b). Här betonas enbart de gravida kvinnornas rätt till ett eget val ifall det handlar om liv eller död. Därmed förtrycks de gravida kvinnorna eftersom de enbart har valmöjligheter över sin egna kropp när deras egna liv står på spel. Som angetts menar polska regeringen att de bryr sig om gravida kvinnors hälsa och liv, men bryr sig enbart om denna aspekt om det handlar om kvinnans liv eller hälsa kopplat till fysiska aspekter. Därmed betyder det att den polska staten enbart bryr sig om de gravida kvinnorna

när de riskerar sina liv under graviditeten. De kvinnor som har andra typer av problematik beträffande graviditeten (exempelvis problem med att försörja ett barn eller med den psykiska hälsan e.t.c.) är inte betydelsefulla för regeringen. Således kränker staten kvinnors rättigheter samt deras frihet, och kopplas till att detta handlar från början om att kvinnor förtrycks och detta styr landets politik gällande abort. Vidare går det även att uppfatta att det är agenterna (i detta fall de statliga individerna) som upprätthåller de patriarkaliska strukturer och normer genom uttalandena och därmed påverkar landets politik och abortlag.

Fortsättningsvis menar feministisk konstruktivism som tidigare nämnts att lagar även påverkas av könsmaktsordningen samt är socialt konstruerade. Som nämnts uttalar sig Maląg angående abortlagen: *“... as a value derived from constitutional provisions, it should be protected by a fundamental law”* (Website of the Republic of Poland 2020a). Här beskriver Maląg att abortlagen ska respektera alla liv, och lagen skyddar därmed foster. Däremot kränker lagen kvinnor och dess frihet samt rättighet, genom att lagstifta en begränsad abortlag. Återigen går det att konstatera att en patriarkalisk struktur gör att abortlagen anpassas efter könsrelationerna inom samhället. Det går även att påvisa att lagen påverkas av de sociala uttalanden från polska regeringen, eftersom majoriteten av den polska staten uttryckt sig positivt över den nya abortlagen. Därmed går det att koppla dessa uttalanden angående abortlagen till den feministiska konstruktivismen som menar att lagar är ett socialt fenomen som påverkas av könsmaktsordningen. Slutligen går det att konstatera att Polen och dess abortfråga är ett fall av den feministiska konstruktivismens grunder, där könsmaktsordningen styr landets politik.

4.4 Alternativa undersökningar

Uppsatsen har valt att fokusera på tre sociala grupper: gravida kvinnor, foster samt demonstranter (pro-choice rörelsen). Däremot hade det varit fördelaktigt för undersökningen att även undersöka en fjärde sociala grupp, nämligen familjen. I många uttalanden, främst från Website of the Republic of Poland samt ministern för familje- och socialpolitik, beskrivs ofta familjen. Detta hade gett studien ett mer brett material och en djupare analys. Vidare hade det även varit av relevans att studera kyrkan och hur den representeras, eftersom även denna sociala grupp ofta beskrivs av den polska staten.

Som nämnts finns det andra relevanta teorier för denna typ av undersökning, och även fast argument har getts till varför den feministiska konstruktivismen är mest relevant hade det gett andra perspektiv på undersökningen. Uppsatsen kunde dessutom valt ett helt annat perspektiv för studien, exempelvis använda sig utav postkolonialismen som teori. Postkolonialismen problematiserar de västerländska värderingarna för hur exempelvis en demokrati ska se ut (Sabaratnam 2020, s. 161). Dessa västerländska värderingar kan exempelvis vara betydelsen för mänskliga rättigheter, och därmed abort. Postkolonialismen fokuserar på andra perspektiv utanför individuell frihet och rättigheter, såsom samhället samt miljön. Därmed kan inte abort, enligt postkolonialismen, ses som en av de viktigaste punkterna för postkolonialismen, och inte som en grundpelare för demokratin. Denna uppsats utgår från de västerländska värderingarna om mänskliga rättigheter och detta påverkar uppsatsens resultat. Postkolonialismen hade gett en annan typ av perspektiv på undersökningen, och troligtvis hade detta gett ett annat resultat.

Fortsättningsvis, som tidigare nämnts i kapitel 3.3, är resultatet uppsatsen erhåller enbart en av flertalet subjektiva tolkningar. Det är viktigt att benämna att det finns mer material med statliga uttalanden inom ämnet och att de artiklar som valts ut att undersöka har gjorts det av författaren. Därmed har slutsatserna påverkats av valet av material, och är enbart en tolkning av studiens resultat. Det hade även varit av relevans att använda sig utav en tolk som översätter materialet från polska. Studien använder enbart engelska uttalanden vilket kan missa väsentliga diskurser i uttalandena. Resultatet påverkas av detta eftersom ifall original uttalanden samt andra artiklar valts ut hade troligtvis resultatet som erhållits varit olikartat.

Studien kunde dessutom valt en annan typ av metod, exempelvis Norman Faircloughs kritiska diskursanalys. Metoden är av relevans för studien eftersom den undersöker maktrelationer, och understryker att dominansrelationer finns bland annat inom kön (Winther Jørgensen - Phillips 2000, s. 79). Även fast WPR-ansatsen bekräftar att makt och språk hör ihop så fokuserar metoden mer på problem och problematisering. Undersökningen använder sig utav en teori som beskriver könsmaktsordningen i samhället, och det hade därav varit ytterst relevant att använda sig utav Faircloughs metod för att betona maktbalansen gällande abortfrågan i Polen. Påföljden att centrera metoden mer mot problematisering blir att maktförhållandena inte sätts i fokus, vilket gör att den feministiska konstruktivismens teori om könsmaktsordningen inte får samma grund som den fått vid val av Faircloughs diskursanalys.

Valet av metoden kan även påverka studiens externa validitet, det vill säga generaliserbarheten till andra omständigheter samt personer. Eftersom studien baseras utifrån enbart ett land, med ett mindre antal artiklar så påverkas validiteten, och kan därmed inte avspegla alla typer av populationer (Teorell - Svensson 2016, s. 69-70). Konsekvenserna för detta blir att det är svårare för undersökningen att beskriva populationen och sätta resultatet i andra perspektiv än Polens fall.

Bacchi använder sig utav sex hjälpfrågor för denna metod (Bacchi 2009, s. xii). Uppsatsen valde att använda sig utav två av dessa frågor, fråga 1 och 5. Det kunde ha adderats fler frågor för att undersöka detta, vilket hade gett studien en mer bredd samt ett annat perspektiv på studien. Valet att använda enbart två av Bacchis frågor grundar sig i studiens val att analysera frågorna på djupet, istället för att använda sig utav ett flertalet frågor.

4.5 Avslutande diskussion

Den tidigare forskningen av Kramer (2005) går att koppla till denna undersökning. Som nämnts kommer Kramer fram till att de två polska tidningarna, *Gość Niedzielny* och *Trybuna Ludu*, har liknande anti-abort diskurser men att de har olika politiska agendor. Båda tidningarna beskriver abort som ett hot mot nationen, vilket den polska staten inte har uttalat sig om. Däremot har både staten och tidningarna betonat att barn är den polska framtiden, vilket kan motsvara att utan dessa barn så utgörs det ett hot mot den polska nationen. Vidare har även regeringen beskrivit pro-choice rörelsen som ett hot mot Polen. Staten och tidningarna har liknande diskurser angående detta men med olika perspektiv. Som nämnts bekänner *Trybuna Ludu* att abortlagstiftningen inte är könsneutral och att kvinnor kommer påverkas av abortlagen, vilket *Gość Niedzielny* inte fokusera på. Staten har uttalat sig om kvinnors påverkan av abortlagen, exempelvis från presidenten Duda; *“I understand the women who are protesting...”* (Tilles 2020b) och från Kaczyński: *“... In my opinion, nothing threatening women’s interests has occurred.”* (Tilles 2021). Dudas uttalande liknar *Trybuna Ludu* som erkänner att kvinnor kommer påverkas av abortlagen, medan Kaczyński menar att lagen inte påverkar de polska kvinnorna. Vidare likställer tidningarna abort med Förintelsen, vilket den polska regeringen inte väljer att beskriva samt problematisera abort med. Det går att fastställa att tidningarna använder en annan typ av problematisering gentemot abort, och

väljer att yttra sig mer vulgärt än polska staten. Däremot finns det vissa likheter mellan staten och tidningarna trots olika tidsspann.

Det är av relevans att studera intersektionalitet kopplat till abortfrågan i framtida forskning. Denna studie fokuserar enbart på könsdiskriminering, men det är viktigt att betona att det finns andra faktorer som spelar stor roll i diskriminering och kränkningar. Exempelvis kommer en högutbildad polskfödd kvinna behandlas bättre i Polen än en lågutbildad invandrad kvinna. Detta är något som inte tas i beaktande i denna studie, och hade varit av relevans att forska vidare om. Exempelvis hade det kunnat studeras hur olika kvinnor behandlas vid utförandet av abort, och detta behöver inte enbart handla om Polen eftersom denna problematik sker världen över.

Avslutningsvis, som tidigare nämnts, är Polen ett fall av kränkningarna mot de mänskliga rättigheterna och detta är inte enbart en företeelse i Polen, utan även i exempelvis USA. Dessa kränkningar mot mänskliga rättigheter sker världen över. Kvinnor förlorar sina liv för att utföra aborter och detta har skett i årtionden. Trots framsteg mot jämlikhet är fall såsom Polen bevis på att den positiva utvecklingen för mänskliga rättigheter inte sker världen över, och som nämnts i inledningen blir detta en typ av democratic backsliding. Vidare har abortlagar blivit mindre restriktiva i europeiska länder, såsom Irland, men Polen väljer däremot en unik väg kopplat till de europeiska normerna och besluta sig om att ytterligare begränsa aborträtten (BBC News 2018).

Resultatet som angivits är av vikt för vidare forskning inom ett internationellt perspektiv. Vad som är resultatet i Polen kan skilja sig i andra länder. Det hade därmed varit intressant för framtida forskning att jämföra den polska statens problematisering med den amerikanska. USA och Polen skiljer sig åt i många aspekter, där exempelvis kan USA ses som en stormakt medan Polen inte har denna typ av makt i den internationella arenan samt så är länderna geografiskt avlägsna varandra. Det är därav väsentligt att jämföra samt studera andra typer av fall kopplat till abortfrågan och inte enbart Polen för att urskilja skillnaderna alternativt likheterna i länderna. Vidare hade studien även blivit mer generaliserande, och generaliserbarhet är betydelsefull eftersom denna typ av kränkning och därmed en democratic backsliding sker världen över.

5 Slutsats

Sammanfattningsvis går det att konstatera att problematiseringen som den polska regeringen använder sig utav gällande abortfrågan handlar främst om att ett foster är ett lika värdefullt liv som alla andras och att livet bör respekteras, men även att abort inte respekterar den katolska kyrkan i Polen. Vidare yttrar sig staten om att abort ses som en inhuman åtgärd och som ett typ av mord, och att alla foster är lika mycket värda, oavsett om de har en funktionsvariation eller inte. Även kyrkans roll är en stor del av problematiseringen gällande abort, och det menas att invånarna bör respektera kyrkans åsikter. Det har observerats att ett uttalande inte problematiserar abort på liknande sätt som resten av staten; som menar att det inte finns en abortlag i Polen. Däremot menar denna studie att övervägande del av polska staten betonar att abort är ett problem och det krävs en abortlag.

Den andra frågeställningen har även denna besvarats, och menar att den gravida beskrivs av staten som värdefull, och de anser även att den gravidas liv bör räddas ifall livet eller hälsan riskeras. Det har även fastställts att den polska staten beskriver enbart den gravida kvinnan som värdefull ifall hon väljer att behålla barnet eller inte kan på grund av hälsoskäl. Fortsättningsvis beskrivs även fostret som värdefullt, och som ett barn istället för ett foster, men även som hjälplöst eftersom fostret inte får bestämma över sitt eget liv. Staten beskriver även foster med funktionsvariationer som lika värdefulla som alla andra liv. Fostret beskrivs som framtiden för Polen. Vidare beskrivs demonstranterna ofta som brottslingar och som hotfulla i samband med covid-19, och beskrivs även som ett hot mot den polska nationen. Staten uppmärksammar även pro-life rörelsen som en fördelaktig rörelse, och det går därmed att uppfatta pro-choice rörelsen som den felaktiga rörelsen. Regeringen väljer att gynna de gravida (d.v.s de gravida som inte vill göra abort) och fostret i de statliga uttalandena, och beskriver demonstranterna missgynnande.

Avslutningsvis kan det med hänsyn till studiens titel konstateras att den polska staten ser abort som ett mord, och inte som en mänsklig rättighet.

6 Referenslista

6.1 Litteratur

Bacchi, Carol, 2009. *Analysing Policy: What's the problem represented to be?* Frenchs Forest, N.S.W.: Pearson Education.

Bergström, Göran - Kristina Boréus, 2018. *Textens mening och makt. Metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*. 4 uppl. Lund: Studentlitteratur.

Bergström, Göran - Linda Ekström, 2018. "Tre diskursanalytiska inriktningar" i Bergström, Göran - Kristina Boréus (red.), *Textens mening och makt. Metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*. 4 uppl. Lund: Studentlitteratur, s. 253-301.

Carbin, Maria - Maria Jansson, 2017. "Introduktion till politisk teori" i Freidenvall, Lenita - Maria Jansson (red.), *Politik och kön*. 1 uppl. Lund: Studentlitteratur, s. 35-51.

David, Henry P. - Jochen Fleischhacker - Charlotte Hohn, 1988. "Abortion and Eugenics in Nazi Germany", *Population and Development Review*, vol. 14, nr. 1, s. 81-112.

Girard, Françoise - Wanda Nowicka, 2002. "Clear and Compelling Evidence: The Polish Tribunal on Abortion Rights", *Reproductive Health Matters*, vol. 10, nr. 19, s. 22-30.

Hall, John A., 1994. *The State: Critical Concepts*. 1 uppl. London och New York: Routledge.

Hekman, Susan, 1997. "Truth and Method: Feminist Standpoint Theory Revisited", *Journal of Women in Culture and Society*, vol. 22, nr. 2, s. 341-365.

Hurd, Ian, 2008. "Constructivism" i Reus-Smit, Christian - Duncan Snidal (red.), *The Oxford Handbook of International Relations*. Oxford: Oxford University Press. s. 298-316.

Hussein, Julia - Jane Cottingham - Wanda Nowicka - Eszter Kismodi, 2018. "Abortion in Poland: politics, progression and regression", *Reproductive Health Matters*, vol. 26, nr. 52, s. 11-14.

Kramer, Anne-Marie, 2005. "Gender, nation and the abortion debate in the Polish media" i Tolz, Vera - Stephanie Booth (red.), *Nation and Gender in Contemporary Europe*. 1 uppl. Manchester: Manchester University Press.

Kulczycki, Andrzej, 1995. "Abortion Policy in Postcommunist Europe: The Conflict in Poland", *Population and Development Review*, vol. 21, nr. 3, s. 471-505.

Leslie, Brian J., 1994. "Poland, Abortion, and the Roman Catholic Church", *Boston College International and Comparative Law Review*, vol. 17, nr. 2, s. 453-484.

Locher, Birgit - Elisabeth Prügl, 2001. "Feminism and Constructivism: Worlds Apart or Sharing the Middle Ground?", *International Studies Quarterly*, vol. 45, nr. 1, s. 111-129.

Mackay, Finn, 2015. "Radical Feminism", *Theory, Culture & Society*, vol. 32, nr. 7-8, s. 332-336.

Porter, Brian, 2001. "The Catholic Nation: Religion, Identity, and the Narratives of Polish History", *The Slavic and East European Journal*, vol. 45, nr. 2, s. 289-299.

Prins, Baukje, 1995. "The Ethics of Hybrid Subjects: Feminist Constructivism According to Donna Haraway", *Science, Technology, & Human Values*, vol. 20, nr. 3, s. 352-367.

Reus-Smit, Christian, 2013. "Constructivism" i Burchill, Scott - Andrew Linklater (red.), *Theories of International Relations*. 5 uppl. London: Red Globe Press, s. 217-240.

Sabaratnam, Meera, 2020. "Postcolonial and decolonial approaches" i Baylis, John - Steve Smith - Patricia Owens (red.), *The Globalization Of World Politics: An Introduction To International Relations*. 8 uppl. Oxford: Oxford University Press, s. 160-176.

Szlek Miller, Stefania, 1997. "Religion and Politics in Poland: The Abortion Issue", *Canadian Slavonic Papers*, vol. 39, nr. ½, s. 63-86.

Teorell, Jan - Torsten Svensson, 2016. *Att fråga och att svara*. 1 uppl. Stockholm: Liber.

True, Jacqui, 2013. "Feminism" i Burchill, Scott - Andrew Linklater (red.), *Theories of International Relations*. 5 uppl. London: Red Globe Press, s. 241-265.

Winther Jørgensen, Marianne - Louise Phillips, 2000. *Diskursanalys som teori och metod*. Lund: Studentlitteratur.

6.2 Elektroniska källor

Amnesty International, 2019. *Abort*. [Elektronisk]
<https://www.amnesty.se/vara-rattighetsfragor/kvinnors-rattigheter/srhr/abort/>. (Hämtad: 2022-04-07).

Amnesty International, 2021 (a). *En mörk dag för polska kvinnor - Polens regering tillkännager nästan heltäckande abortförbud*. [Elektronisk]
<https://www.amnesty.se/aktuellt/en-mork-dag-for-polska-kvinnor-polens-regering-tillkannager-nastan-heltackande-abortforbud/>. (Hämtad: 2022-04-04).

Amnesty International, 2021 (b). *10 framgångar och bakslag för aborträtten under 2021*. [Elektronisk]
<https://www.amnesty.se/aktuellt/10-framgangar-och-bakslag-abortratten-under-2021/>. (Hämtad: 2022-04-04).

Amnesty International, 2022. *Poland: Regression on abortion access harms women*. [Elektronisk]
<https://www.amnesty.org/en/latest/news/2022/01/poland-regression-on-abortion-access-harms-women/>. (Hämtad: 2022-04-04).

Australian Broadcasting Corporation News, 2021. "Death of pregnant woman Izabela in Poland ignites debate about abortion ban, sparks massive protests across the country", *Australian Broadcasting Corporation News*, Nyhetsartikel. 7 november.
<https://www.abc.net.au/news/2021-11-07/death-pregnant-woman-ignites-debate-abortion-ban-poland/100601190>. (Hämtad: 2022-04-07).

Banks, Martin, 2020. "MEPs call on EU to take action against Polish abortion ban as protests spread across the country", *The Parliament*, Nyhetsartikel. 28 oktober. <https://www.theparliamentmagazine.eu/news/article/meps-call-on-eu-to-take-action-against-polish-abortion-ban-as-protests-spread-across-the-country>. (Hämtad: 2022-05-09).

BBC News, 2018. "Timeline: Ireland and abortion", *BBC News*, Nyhetsartikel. 26 maj. <https://www.bbc.com/news/world-europe-43962738>. (Hämtad: 2022-05-05).

BBC News, 2021 (a). "Texas passes law banning abortion after six weeks", *BBC News*, Nyhetsartikel. 1 september. <https://www.bbc.com/news/world-us-canada-58406496>. (Hämtad: 2022-04-19).

Borger, Gabriella, 2022. "Florida governor signs 15-week abortion ban into law", *Reuters*, Nyhetsartikel. 14 april. <https://www.reuters.com/world/us/florida-governor-signs-15-week-abortion-ban-into-law-2022-04-14/>. (Hämtad: 2022-04-19).

Harvard Health Publishing, 2019. *Abortion (Termination Of Pregnancy)*. [Elektronisk] <https://www.health.harvard.edu/medical-tests-and-procedures/abortion-termination-of-pregnancy-a-to-z>. (Hämtad: 2022-04-25).

Jönsson, Elin, 2021. "Gravid kvinna dog - tusentals i protest mot polsk abortlag", *SVT Nyheter*, Nyhetsartikel. 8 november. <https://www.svt.se/nyheter/utrikes/gravid-kvinna-dog-tusentals-i-protest-mot-polsk-abortlag>. (Hämtad: 2022-04-07).

Nationalencyklopedin, u.å. (a). *Abort*. [Elektronisk] <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/abort>. (Hämtad: 2022-04-25).

Nationalencyklopedin, u.å. (b). *Könsmaktsordning*. [Elektronisk] <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/k%C3%B6nsmaktssystem>. (Hämtad: 2022-05-11).

Notes from Poland, u.å. *About us*. [Elektronisk] <https://notesfrompoland.com/about-us/>. (Hämtad: 2022-04-21).

Polskie Radio, 2019. *ABOUT US*. [Elektronisk] <https://www.polskieradio.pl/395/7787/Artykul/2338281>. (Hämtad: 2022-05-02).

United Nations Human Rights, u.å. *About democracy and human rights*. [Elektronisk] <https://www.ohchr.org/en/about-democracy-and-human-rights>. (Hämtad: 2022-04-19).

Wądołowska, Agnieszka, 2021 (a). ““Thanks to the abortion law, there’s nothing they can do” wrote woman before death in Polish hospital”, *Notes from Poland*, Nyhetsartikel. 4 november.

<https://notesfrompoland.com/2021/11/04/thanks-to-the-abortion-law-theres-nothing-they-can-do-wrote-woman-before-death-in-polish-hospital/>. (Hämtad: 2022-04-07).

Westfall, Sammy, 2021. “Poland’s abortion law under scrutiny after pregnant woman dies in hospital”, *The Washington Post*, Nyhetsartikel. 3 november. <https://www.washingtonpost.com/world/2021/11/03/abortion-law-poland-debate/>. (Hämtad: 2022-04-07).

World Health Organization, 2021. *Abortion*. [Elektronisk] <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/abortion>. (Hämtad: 2022-04-25).

7 Bilagor

Australian Broadcasting Corporation News, 2021. "Death of pregnant woman Izabela in Poland ignites debate about abortion ban, sparks massive protests across the country", *Australian Broadcasting Corporation News*, Nyhetsartikel. 7 november. <https://www.abc.net.au/news/2021-11-07/death-pregnant-woman-ignites-debate-abortion-ban-poland/100601190>. (Hämtad: 2022-04-07).

BBC News, 2021 (b). "Poland enforces controversial near-total abortion ban", *BBC News*, Nyhetsartikel, 28 januari. <https://www.bbc.com/news/world-europe-55838210>. (Hämtad: 2022-04-21).

Lampropoulos, Panagiotis, 2021. "Poland government reminds doctors that abortions are legal in certain cases", *Jurist*, Nyhetsartikel, 8 november. <https://www.jurist.org/news/2021/11/poland-government-reminds-doctors-that-abortion-are-legal-in-certain-cases/>. (Hämtad: 2022-04-25).

Plucinska, Joanna - Alicja Ptak, 2020. "Polish court ruling amounts to almost total ban on abortion", *Reuters*, Nyhetsartikel. 22 oktober. <https://www.reuters.com/article/uk-poland-abortion-idUKKBN27720J>. (Hämtad: 2022-04-21).

Plucinska, Joanna - Anna Koper, 2020. "Abortion rights protests block city streets across Poland", *Reuters*, Nyhetsartikel. 26 oktober. <https://www.reuters.com/article/us-poland-abortion-idUSKBN27B24P>. (Hämtad: 2022-04-21).

Polskie Radio, 2020 (a). "UPDATE: Conservative leader urges 'defence of Polish churches' amid abortion law protests", *Polskie Radio*, Nyhetsartikel. 27 oktober. <https://www.polskieradio.pl/395/7784/Artykul/2609662>. (Hämtad: 2022-04-21).

Polskie Radio, 2020 (b). "Polish president 'saddened' at abortion law demos but 'understands' women protesters", *Polskie Radio*, Nyhetsartikel. 28 oktober. <https://www.polskieradio.pl/395/7784/Artykul/2610311>. (Hämtad: 2022-04-21).

Polskie Radio, 2020 (c). “MEPs debate abortion in Poland”, *Polskie Radio*, Nyhetsartikel. 26 november. <https://www.polskieradio.pl/395/7785/Artykul/2627620>. (Hämtad: 2022-04-21).

Polskie Radio, 2020 (d). “Poland’s top court rules abortion due to foetal defects unconstitutional”, *Polskie Radio*, Nyhetsartikel. 22 oktober. <https://www.polskieradio.pl/395/7989/Artykul/2606712.Poland%e2%80%99s-top-court-rules-abortion-due-to-foetal-defects-unconstitutional>. (Hämtad: 2022-04-21).

Polskie Radio, 2021. “Polish abortion ruling debated in EU parliament”, *Polskie Radio*, Nyhetsartikel. 10 februari. <https://www.polskieradio.pl/395/7785/Artykul/2677184>. (Hämtad: 2022-04-21).

Stezycki, Kuba - Alicja Ptak, 2021. “I am afraid to live here.' Thousands march in Poland against abortion curbs”, *Reuters*, Nyhetsartikel. 29 januari. <https://www.reuters.com/article/us-poland-abortion-idUSKBN29Y2YV>. (Hämtad: 2022-04-25).

The First News, 2020. “Poland's ruling party leader says protesters committing a 'grave crime’”, *The First News*, Nyhetsartikel. 27 oktober. <https://www.thefirstnews.com/article/tribunal-ruling-on-abortion-is-constitutional---ruling-party-leader-17102>. (Hämtad: 2022-04-25).

Tilles, Daniel, 2020 (a). “Abortion protests aim “to destroy Poland and end the history of the Polish nation”, says Kaczyński”, *Notes from Poland*, Nyhetsartikel. 27 oktober. <https://notesfrompoland.com/2020/10/27/abortion-protests-aim-to-destroy-poland-and-end-the-history-of-the-polish-nation-says-kaczynski/>. (Hämtad: 2022-04-21).

Tilles, Daniel, 2020 (b). “President proposes new “compromise” abortion law to resolve crisis in Poland”, *Notes from Poland*, Nyhetsartikel. 30 oktober. <https://notesfrompoland.com/2020/10/30/president-proposes-new-compromise-law-to-resolve-polands-abortion-crisis/>. (Hämtad: 2022-04-25).

Tilles, Daniel, 2020 (c). “Legal abortions drop 65% in year since Poland’s near-total ban but “abortion tourism” booms”, *Notes from Poland*, Nyhetsartikel. 21 oktober. <https://notesfrompoland.com/2021/10/21/legal-abortion-drop-65-in-poland-in-year-since-near-total-ban-but-abortion-tourism-booms/>. (Hämtad: 2022-04-26).

Tilles, Daniel, 2021. “There is no abortion ban in Poland, says Kaczyński. Women “can arrange abortions abroad””, *Notes from Poland*, Nyhetsartikel. 25 maj. <https://notesfrompoland.com/2021/05/25/there-is-no-abortion-ban-in-poland-says-kaczynski-women-can-arrange-abortion-abroad/>. (Hämtad: 2022-04-21).

Wądołowska, Agnieszka, 2020. “Polish government honours pro-life activist who stopped teen having abortion by informing her family”, *Notes from Poland*, Nyhetsartikel. 18 maj. <https://notesfrompoland.com/2020/05/18/polish-government-honours-pro-life-activist-who-stopped-teen-having-abortion-by-informing-her-family/>. (Hämtad: 2022-04-22).

Wądołowska, Agnieszka, 2021 (b). “”The mother’s life is most important”: Polish government issues abortion guidance to doctors”, *Notes from Poland*, Nyhetsartikel. 8 november. <https://notesfrompoland.com/2021/11/08/the-mothers-life-is-most-important-polish-government-issues-abortion-guidance-to-doctors/>. (Hämtad: 2022-04-21).

Wądołowska, Agnieszka, 2022. “Polish activist on trial for “helping terminate pregnancy” faces up to three years in prison”, *Notes from Poland*, Nyhetsartikel. 29 mars. <https://notesfrompoland.com/2022/03/29/polish-activist-on-trial-for-illegally-assisting-abortion-faces-up-to-three-years-in-prison/>. (Hämtad: 2022-04-26).

Walker, Shaun, 2020. “Polish parliament delays decision on new abortion restrictions”, *The Guardian*, Nyhetsartikel. 16 april. <https://www.theguardian.com/world/2020/apr/16/polish-parliament-delays-decision-on-new-abortion-restrictions>. (Hämtad: 2022-04-21).

Website of the Republic of Poland, 2020 (a). *Minister Marlena Maląg speaks at the Sejm on assistance to children with disabilities.* [Elektronisk]

<https://www.gov.pl/web/family/minister-marlena-malag-speaks-at-the-sejm-on-assistance-to-children-with-disabilities>. (Hämtad: 2022-04-21).

Website of the Republic of Poland, 2020 (b). *Parenthood-related rights*. [Elektronisk]
<https://www.gov.pl/web/your-europe/parenthood-related-rights>. (Hämtad: 2022-04-22).

Website of the Republic of Poland, 2020 (c). *Protection of pregnant women*. [Elektronisk]
<https://www.gov.pl/web/family/protection-of-pregnant-women>. (Hämtad: 2022-04-22).

Website of the Republic of Poland, 2021 (a). *Support life*. [Elektronisk]
<https://www.gov.pl/web/family/support-life>. (Hämtad: 2022-04-21).

Website of the Republic of Poland, 2021 (b). *The government will allocate more money for implementing the “For Life” programme*. [Elektronisk]
<https://www.gov.pl/web/family/the-government-will-allocate-more-money-for-implementing-the-for-life-programme>. (Hämtad: 2022-04-22).

Website of the Republic of Poland, 2021 (c). *Children are the nation’s future – Prime Minister Morawiecki visits a family picnic in Kalisz*. [Elektronisk]
<https://www.gov.pl/web/primeminister/children-are-the-nations-future--prime-minister-morawiecki-visits-a-family-picnic-in-kalisz>. (Hämtad: 2022-04-22).

Website of the Republic of Poland, 2022. *“For Life” – new activities and higher financial inputs*. [Elektronisk]
<https://www.gov.pl/web/family/for-life--new-activities-and-higher-financial-inputs>. (Hämtad: 2022-04-22).

Wilczek, Maria, 2021 (a). “Polish government announces new child benefits for families to “create the future of our nation””, *Notes from Poland*, Nyhetsartikel. 17 augusti.
<https://notesfrompoland.com/2021/08/17/polish-government-announces-new-child-benefits-for-families-to-create-the-future-of-our-nation/>. (Hämtad: 2022-04-22).

Wilczek, Maria, 2021 (b). “Polish president regrets that focus is on death of pregnant mother and not foetus she was carrying”, *Notes from Poland*, Nyhetsartikel. 10 november.

<https://notesfrompoland.com/2021/11/10/polish-president-regrets-that-focus-is-on-death-of-pregnant-mother-and-not-child-she-was-carrying/>. (Hämtad: 2022-04-26).